

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

Նոր կարգադրութեանց հետեւանով, Ս. Պատրիարք Հայրը, որ արդէն յունուարէն ի վեր սկսած էր տւանդել քանի մը դասեր, ուրիշներ եւս ստանձնեց ապրիլի սկիզբէն. այնպէս որ իր շաբաթական դասերուն թիւն է այժմ եօթը ժամ:

Յայտնուած փափաքի մը վրայ, Տնօրէն ժողովոյ ստեղծարար, ներկայ ամիսէն կազմուեցաւ հայերէնի եւ կրօնի ուսման դասարան մը, որուն կը հետեւին մասնաւորապէս բաղաճի պատանիներ, որոնք վաղուց օտար վարժարան յաճախելուն համար զրկուած էին մայրենի լեզուի եւ եկեղեցւոյ ուսումներէն: Այս դասերը, որոնց կը հետեւին զանազան օտար լեզուներէ: Իր երեսուն աշակերտներ, ստանձնած են Տ. Սիւն եւ Տ. Հայկազուն վարդապետներ: Դասախօսութիւնք տեղի կ'ունենան վաղիկ երջափակին մէջ, Քարգանջաց վարժարանը, շաբաթ օրերը, կէսօրէ վերջ:

Վսեմ. Դաւոս Կիւլլէկեանի Մասնադարանը փոխադրուեցան, հոգեւոյ Դուռնան Ս. Պատրիարքի գիւրեմուն ֆով, վաճառու եւ վարժարանի երեք զտարաններուն բոլոր հիւն եւ նոր զիւրերը, եւ ընդհանուր դասատուի գործը պիտի կատարուի ընդհուպ:

Ս. Պատրիարք Հայրը եւ Մեսրոպ Սրբազան ապրիլ 5ի Գ. օրը այցելեցին Բաղաճի Գոմիկիեան Հայց Մասնադարանը:

Ապրիլ 13ի Գ. օրը, Ս. Պատրիարքը մեծ մասամբ անցուց վարժարանին մէջ եւ մասնակցեցաւ տարկաւագաց դասարանի զերեկի նախին:

Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Սիւն, Տ. Հայկազուն եւ Տ. Ջոզն վարդապետներու, երկիցս այցելեց Գոմիկիեանց վանատունը, եւ, ապրիլ 13ին ներկայ եղաւ Հ. Լակրանձի քանախօսութեան, որուն հիւրքն էր Կէօրէի կրօնը. ի կ'ապրիլ 20ին՝ Հ. Գարիբի քանախօսութեան, որուն հիւրքն էր Անտոնիա աշտարակին ընկերակցութեան:

Միեւնոյն օրը, ապրիլ 20ին, առաւօտեան, Տ. Դաւիթ, Տ. Սիւն եւ Տ. Ջոզն վարդապետներու հետ Ն. Ամենապատուութիւնը, զնաց Պաղեստինի հիւսիսակողմը, Նապոլի երջանին մէջ հին Սամարիան, եւ Հերովդէս Մեծի օրով ի պատիւ Օգոստոս կայսեր Սերասիա կոչուած բաղաճի աւերակները տեսնելու: Հրաւերը եղած էր Հարվրէի Ամերիկեան Համալսարանի այն հնախօսական Մարմինին կողմէ, որ շաբէներէ ի վեր պեղումներ կը կատարէ այդ մարզին մէջ. եւ որուն ամենէն զործօն անդամներէն են Քրօք. Լէյք, որ եկած էր եւ տննամբ առաջնորդէ Ն. Ամենապատուութիւնը ի Սամարիա կամ Սերասիա: Մինչեւ երեկոյեան ժամը չորս, տեղոյն պեղումները տեսնել եւ հնախօսական մարմինին պատասխանութիւնները վայելել վերջ, Ս. Պատրիարքը եւ իր հետեւողները վերադարձան Ս. Աթոռ:

Պէյրէի Տիգրանիկեացի հնգգ. Յովհաննէս Նաճարեանի կողմէ՝ Ս. Աթոռոյ Մասնադարանին նուիրուած են հայերէն զանազան թերթներու հաւաքածոներ:

Տ ԵՐ Ո Ն

Ապրիլ 20էն 21 լուսնոյ հինգշաբթիի կէս գիշերին Ս. Քաղաքի գերմանական հիւանդանոցին մէջ

իր մահկանացուն կնքեց հանրածանօթ մտաւորական եւ բանասէր Գ. Յրեմիէի Մուրաթեան, որ, քանի մը տարիներէ ի վեր, արդէն, խօթացեալ վիճակ մը ունէր՝ ոսկրախախտումի արկածի մը հետեւանով. իսկ շուրջ վեց ամիսներէ ի վեր կը տառապէր ընդհանուր տկարութեամբ: Հանգուցեալը վերջին շառաւիղն էր Յոպպէ քաղաքի ամենէն պատուաւոր Մուրաթեան ընտանիքին, որ Պաղեստինի հայութեան մէջ շուրջ երեք քառորդ դարէ ի վեր ուշագրաւ եղած էր իր ընկերային եւ ազգային գիրքով: Իր հայրը, Յակոբ, հօրեղբայրը Սիմէոն, երկար տարին ձեռնհասօրէն վարած էին, Յոպպէի մէջ, գերման հիւպատոսութեան պաշտօնը. իսկ երկու եղբայրները, Գէորգ եւ Սրապիոն, ինչպէս ինքն եւս, առեն մը՝ Պէյրուսի մէջ քարտուղարութեան պաշտօն վարած են Գերման հիւպատոսարանի, եւ միշտ, ազգ. կեանքի մէջ, իր հայրն ու հօրեղբայրը եւ երկու եղբայրները մանաւանդ, ջանացած են ունենալ զործօն զինք, եւ մասնաւորաբար Ս. Աթոռիս վերաբերութեամբ ցոյց տալ ջերմ սէր: Յրեմիէի կանուխ քաշուեցաւ քաղաքական ասպարէզէն, ուղիով աւելի իր մտաւորական եւ զրական հակումներուն նուիրուի: Շրջանաւարտ Հայտէլպէրի Համալսարանէն, ունէր բարձր զարգացում եւ դասական եւ եւրոպական արդի լեզուներու եւ գրարարի եւս խոր հմտութիւն: Ինչպէս Սիւնի ներկայ տարւոյ Մարտ ամսի թիւին մէջ, իր վերջին մէկ զործին նուիրուած մատենախօսականի մը մէջ մանրամասնուած էր, զրած է Յովհաննէս Յայնուպեան հայերէն թարգմանութեան վրայ բանասիրական ստուար ուսումնասիրութիւն մը. Արարա Ս. Դրոց մէջ մտակարութեամբ նոյնպէս բանասիրական զործ մը, գերմաներէն լեզուով, որ արժանացած է Հիւպանիի եւ Հ. Տաշեանի գնահատութեան, եւ Պարապուսի ի Ս. Գիւրս անունով կրօնական գրականութեան ոգիով երկասիրած զործ մը, Սիւնի մէջ հրատարակած է նոյնպէս նախնաց մատենագրութեան նըշխարներէն Ս. Նիքիւմի Ասորոյ վեցաւորած առաջուած վասն Նիկիոմիացի բաղաճի գործը: Որչափ հմուտ էր իբրեւ բանասէր եւ իբրեւ աստուածաբան, նոյնքան լուրջ էր եւ պարկեշտ՝ իբր մարդ: Մեծաւ շուրջ եօթնասուներինգամեայ. անգլաւ եւ ամուրի, ինչպէս եղած էին միւս երկու եղբայրներն եւս: Ցուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Ապրիլի 21 ին, Ս. Աթոռոյ Մայր Տաճարին մէջ, քաղաքիս եւ Յոպպէի գերման գաղութէն լարեկամներու, եւ ազգայիններու խուռն թաղութեան ներկայութեամբ, եւ թովանդակ Միարանութեան եւ ժառանգաւորաց մասնակցութեամբ: Կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը, որ զգաճուած սրտիւ դամբանական մը խօսեցաւ, ողբալով ոչ միայն իր կորուստը, այլ նաեւ իր ազգատոհմին շիջումը՝ իր զազաղին առջեւ, եւ դրուատին ընկելով իր մտաւորական եւ քաղաքական արժանիքին: Յետոյ, ամբողջ Միարանութեան թափուրով, որուն կը նախագահէր Տ. Մեսրոպ Սրբազան, մարմինը առաջնորդուեցաւ ազգ. գերեզմանատուն, ուր եւ ամփոփուեցաւ: Այս մահը խոր տրամուրթին պատճառեց Ս. Աթոռիս եւ երուսաղէմի ազգային շրջանակներուն մէջ: